

Частина перша

ГАРТУВАННЯ СМАРАГДУ

Хилиться до великого весняного тепла, здатного водночас зрушити наш достеменний смарагд – українську зелень. І як же вона входить до Бучі, Бородянки, Гостомеля? До зруйнованого, та все одно блокадного Маріуполя!.. Дерев там, певно, й не залишилося – згоріли. Зведеться, де-не-де, хіба що трава...

Старша пані із прикарпатського села (певно, учителька) передає у постраждалі українські міста квіти і щепи зі свого саду-городу; передбачаю численних наслідувачів. Ось як весна точно входить й туди, де недавно були вирви!

4 квітня. Хоч я народився невдовзі по Другій світовій війні, але ніколи не вважав її «своєю». Бо вона прийшла до моєї Камінки (тепер – Кам'янки-Бузької) водночас із Берліна і Москви. Зрозумів це, приглядаючись до життєвого трибу родини, сусідів та знайомих, котрі якимось понуро дивилися на недавнє минуле і недалеке майбутнє. Наше із трьома сестрами напівсирітство, що було пов'язане з батьком («не прижившись», він повернувся на свою Хмельниччину), тільки увиразнювало те розуміння. Рання підсоветська пригніченість і побутова бідосія краян дуже скоро породили, як на мене, й популярну злиденність думки, бажань, намірів...

Чи стала війна моєю у новітньому часі – з 2014 року на українському Сході? Геополітично – так, душевно – ні, тому що мала вигляд позиційного обстоювання, зі щоденними жертвами, інтересів корумпованої влади. Ніхто й не здогадувався: то була початкова фаза Третьої світової війни. Не відав цього і я. В моєму сприйнятті багато що чіпко утримувало цю локальну криваву бійню у просторі недовіри.

Та ось повномасштабне продовження саме Третьої світової – з 24 лютого 2022 року. Тепер це всім зрозуміло.

Того світанку я чув і бачив, як на близьке камінецьке запілля летіла московська крилата ракета. Одна із тих десятків, що ними Московія розпочала своє вторгнення на українську землю. Обійшлося без жертв, але багато душ прони-

зала ураза. Мою – теж. Щоб якнайменше піддатися цій війні, я мусив її прийняти. Впустити у своє єство, у творчість.

Відтоді минуло сорок – майже сакральних – днів і ночей, по вінця сповнених незвичайними, надзвичайними подіями. Перемогами і втратами. Не поразками, а таки втратами людей, жител, інфраструктури, довкілля. Від самого початку нищівної поразки зазнає хіба московський зайда-нападник, повсюдно битий, уже немало деморалізований. Однак дедалі жорстокіший і небезпечніший, як поранений звір.

Нині зійшлися дуже важливі для мене кінці й початки. Нині чітко усвідомлюю, що змалку, десь одразу по батьковім відході, став на стежину вимоги справедливості й чутливості у ставленні до всього живого, насамперед людини. (З часом ця стежа завела мене в літературу). І це вже була моя найперша справжня війна. Зі злом. За добро. А в оці квітневі дні я, підліток, із часто роз'юшеним носом стаю ніби до помочі українській теробороні. Звісно, у відчуженні, позаяк мені чимало літ...

Натепер, проживши сорок воєнних діб, дещо здобув: довірився собі у сприйнятті інформаційного теле-радіовихору; знайшов спосіб долучатися до підтримки армії й інших потребуючих; навчився легко підпорядковуватися вимогам екстремальних оголошень; відклав звичні культурницькі засоби наснаження свого єства, навіть музикування й малювання; відкинувся од регулярного писання, хоча невдовзі таки злагодив дві цифрові публікації, а відтак вдався до ось цього щоденникування; повернувся до спорадичного чуттєвого читання; продовжив упорядковувати, якісь важливості при тому вичитуючи, домашню книгозбірню...

Але про свою найбільшу війну... Всі інші брані, хоч би як їх називати і трактувати, включно із Третьою світовою,

що нині потрясає нами, – то як її більші чи менші складові частини. І саме гармати й фанфари моєї війни вперше зазвучали мені ще в моєму дитячому серці. Вона – велика битва не на знищення, а на самовдосконалення. Того самовдосконалення, тенденцією, законом якого, мовлять мудрі, перейнятий Всесвіт, – від метеорів до космічних туманностей, від будь-якої планети з її власним життєвим статутом до Землі з розмаїттям живих істот на ній, з-посеред яких, на жаль, тільки людина часто відмовляється улягати цьому законові поліпшення, збагачення й піднесення своєї натури. Відтак мою війну, всі її батальні складники спрямовано, по суті, на крізьжиттєве самовиховання. На внутрішню боротьбу з власними усвідомленими недоліками й переступами. Гріхами «вольними», лише на дрібку – «невольними». У цій битві інколи відчуваю себе геть виснаженим, інколи пораненим або й убитим, але ніколи – дезертиром із поля бою за власну душу, що, як і кожна чиясь, є вмістилищем квіту й будяччя тілесних бажань, цілого оберемку різних емоцій, найвищих і найнижчих розумових сплесків. Цілковитих перемог, зізнаюся, навіть позиційних, майже не маю. Але за нинішніх умов переживання небувалого змагу світового добра з абсолютним злом на наших українських теренах, уже очевидної перемоги підсонячного білого тіла над болотяним чорним, моя душа відчутно мобілізується...

У цих записах добре було б якнайшвидше домогтися часової динамічності й лапідарності мовостилю. І не так задля вчасної фіксації фактажу, з подальшим його розгортанням, як читабельності. Наразі ж мушу фізично вийти на «зараз», узгодити часи і події. Й дещо інше. Щоби бути вільнішим у сприйнятті щодення, на повне ім'я називатиму переважно людей із ближчого чи віддаленого минулого.